



Zemetrasenie 9. 1. 1906 pri Dobrej Vode

Je najsilnejším zemetrasením na území Slovenska v 20. storočí. Je to prvé zemetrasenie



Lokálna seizmická sieť EMO – seizmická stanica Valentová (VAL) severne od Starých Hôr pri Banskej Bystrici

nie na území Slovenska, ktoré bolo zaznamenané aj seizmometricky. Účinky zemetrasenia sú podrobne opísané a existuje aj fotografická dokumentácia niektorých jeho účinkov. Trhliny v pôde boli hlboké 80 – 200 cm a dlhé až 33 m. Zemetrasenie spôsobilo vážne škody v Dobrej Vode v severnej časti Malých Karpát. Zmena úrovne spodnej vody bola hlásená z viacerých obcí. V epicentrálnej oblasti sa objavili nové vodné zdroje. Makroseizmicky určená hĺbka hypocentra bola 9 km. Otraseňá oblasť mala viac ako 30 000 km² a zasahovala až na územie dnešného

ho Rakúska, Maďarska a Českej republiky. Pre 12 staníc zo strednej Európy (Belehrad, Göttingen, Heidelberg, Hohenheim, Krakov, Kremsmünster, Ljubljana, Mnichov, Pola, Strassburg, Terst a Viedeň) sú známe časy príchodu seizmických vln. Bolo možné vypočítať aj magnitúdu zemetrasenia $M_S = 5.7$.

(Poz. red.: Druhú časť príspevku Seizmológia a monitorovanie zemetrasení na Slovensku nájdete v prílohe na s. 5 – 7.)

Príspevok je venovaný Medzinárodnému roku planéty Zem (IYPE 2008) a otvorení výstavy „Planéta, na ktorej žijeme“ v Prírodovedeckom múzeu SNM v Bratislave. Príspevok vznikol s podporou Agentúry pre vedu a výskum (projekt APVV 0158-06 a LPP 0231-0).

RNDr. Ján Madarás, PhD., RNDr. Peter Pažák,
Mgr. Miriam Kristeková, PhD., Mgr. Lucia Fojtíková,
RNDr. Peter Labák, PhD., RNDr. Andrej Cipciar
Geofyzikálny ústav Slovenskej akadémie vied Bratislava

Nová prehľadná geologická mapa Slovenskej republiky 1 : 200 000

Prehľadná geologická mapa Slovenskej republiky 1:200 000 predstavuje syntézu súčasných poznatkov o geologickej stavbe Slovenska získaných od vydania prvej edície geologických máp 1:200 000 v 60. rokoch minulého storočia. Hlavným zdrojom poznatkov bolo systematické geologické mapovanie na listoch v mierke 1:25 000 v rámci ucelených regiónov ako samostatných geomorfologických celkov. Na základe týchto máp boli zostavené a po opoňtúre a aprobácii vydané tlačou geologické mapy regiónov v mierke 1:50 000. Od vydania prvej takejto mapy Malých Karpát v r. 1972 až po súčasnosť vyšlo tlačou 47 regionálnych máp, niektoré z nich po reambulácii a v reedícii. Z celkového počtu 51 regiónov, na ktoré je Slovensko rozdelené, zostáva vydať geologickú mapu 1:50 000 v štyroch (Biele Karpaty, Orava – sever, Podunajská nížina – juh, Žiar). Geologické mapy 1:50 000 sú základným podkladom, z ktorého bola vytvorená prehľadná geologická mapa v mierke 1:200 000. Tektonické členenie novej prehľadnej mapy sa riadi podľa Tektonickej mapy Slovenska 1:500 000 (Bezák et al., 2004).

Prehľadné mapy tejto mierky sú veľmi potrebné, pretože umožňujú orientáciu v geologickej stavbe v rámci celého územia. Tým sú vhodné pre syntetické vedecké práce a sféry aplikovanej geológie. Mapy týchto mierok sa pravidelne zostavujú v mnohých štátoch Európy. Mierka 1:50 000 je príliš veľká, neumožňuje korelácie a zobrazenie na mapách je príliš podrobné. Na druhej strane mapa menších mierok, napr. 1:500 000 (posledne Biely et al., 1996) je limitovaná vo svojom zobrazení.

Prehľadná geologická mapa bude zároveň slúžiť na koreláciu geologickej stavby s mapami susedných štátov v mierke 1:200 000 a na širšie geologické korelácie v medzinárodnom meradle, najmä v alpsko-karpatskom horskom systéme a pri úlohách vyplývajúcich zo zámerov Európskej komisie.

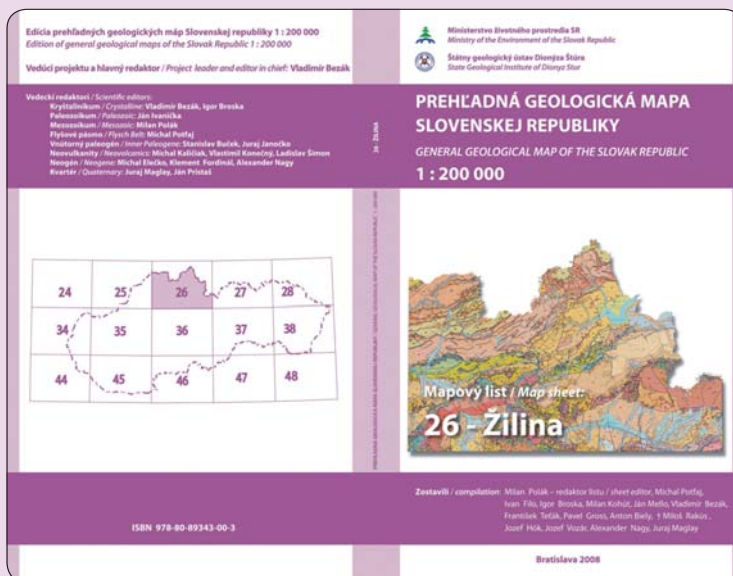
Na obrázku je ukážka obálky listu Žilina aj s listokladom. Prehľadná geologická mapa je v súčasnom lis-

z ŠGÚDŠ, ale aj z GÚ SAV, PrIF UK, a fakulty BERG TU Košice a tiež kolektív technických pracovníkov.

Mapy sú aj v elektronickej forme a umožňujú tak prepojenie jednotlivých listov. Tým, že geologické mapy na jednotlivých listoch sú prepojené aj do jednotnej mapy celého územia SR, musela byť vytvorená spoločná legenda, ktorá je dôležitá aj z hľadiska korelácie jednotlivých útvarov na celom území Slovenska. Jednotlivé listy geologických máp 1:200 000 boli v priebehu roku 2008 postupne zadávané do tlače, ukončenie tlače a spoločnej legendy sa predpokladá do konca roku. Následne budú zadané do tlače spoločné textové vysvetlivky ku všetkým položkám legendy.

Súčasťou projektu zostavenia Prehľadnej geologickej mapy SR 1:200 000 sú aj ďalšie dve samostatne vytlačené diela, ktoré veľmi vhodne doplnujú túto mapu a vysvetlivky. Kniha História geológie na Slovensku vo dvoch zväzkoch podrobne opisuje vývoj geologických poznatkov a históriu geologických výskumov. Druhé dielo je Tektonická mapa SR 1:500 000 s vysvetlivkami (Bezák et al., 2004), kde kolektív autorov podáva súčasnú predstavu o tektonike územia Slovenska a dopĺňa tak prehľadnú geologickú stavbu a opis geologických jednotiek podaných v spoločných textových vysvetlivkách. Na tieto diela by mala nadviazať publikácia, ktorá by sa zaoberala podrobnejšie geologickou stavbou Slovenska v jednotlivých regiónoch v širších súvislostiach. Uvedené mapy je možné zakúpiť v predajni Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra v Bratislave.

Vladimír Bezák
Štátny geologický ústav Dionýza Štúra Bratislava



toklade rozložená na trinástich listoch. Z nich len list 36 (Banská Bystrica) je úplný, územia zobrazené na ostatných listoch sú limitované štátnou hranicou. Vzhľadom na malú veľkosť sú listy 34 a 44 a listy 46 a 47 zobrazené na jednom tlačovom formáte, čiže v tlačenej verzii máme 11 máp, ktoré sú doplnené geologickými rezmí, schémou rozmiestnenia tektonických jednotiek a schémou zostaviteľov. Na zostavovaní máp 1:200 000 sa podieľal veľký kolektív geológov (celkovo 45) najmä

z ŠGÚDŠ, ale aj z GÚ SAV, PrIF UK, a fakulty BERG TU Košice a tiež kolektív technických pracovníkov.